

صلى الله عليه وسلم

١٥١٢٢١

دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی

پایان‌نامه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت آموزشی

بررسی و مقایسه سبک‌های تصمیم‌گیری و کارایی
مدیران دانشگاه‌های شیراز و علوم پزشکی

توسط:

راضیه شیرین حصار

استاد راهنما:

دکتر جعفر جهانی

اسفند ماه ۱۳۸۶

۱۳۸۷ / ۱۵ / ۲۲

۱۰۱۳۷۱

به نام خدا

بررسی و مقایسه سبک‌های تصمیم‌گیری و کارایی مدیران
دانشگاه‌های شیراز و علوم پزشکی

به وسیله‌ی:

راضیه شیرین حصار

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیت‌های لازم برای اخذ درجه
کارشناسی ارشد

در رشته‌ی:

مدیریت آموزشی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی

دکتر جعفر جهانی، استادیار بخش مدیریت آموزشی (رئیس کمیته)

دکتر رحمت اله مرزوقی، استادیار بخش مدیریت آموزشی

دکتر محبوبه فولادچنگ، استادیار بخش روان‌شناسی تربیتی

رضیه حصار

اسفند ۱۳۸۶

تقدیم به بهترین‌های زندگی‌ام:

پدر و مادرم

سپاسگزاری

سپاس حقیقی مختص حقیقت مطلق حضرت حق تعالی است که بشر را به نعمت دانش متنعم ساخته، قلم را مقدس نمود و به آن سوگند یاد کرد و دانایی را معیار ارزش و اعتبار دانست.

این پایان نامه در واقع نشان از پیمودن مسیری کوتاه از علم اندوزی و دانش آموختگی است، در این مسیر هر لحظه خود را مدیون الطاف خداوند مهربان می‌دانم که بندگان صالح او وسیله و واسطه فیض و رحمت او بوده‌اند.

از استاد گرانقدرم جناب آقای دکتر جهانی به واسطه‌ی تمام آموخته‌های علمی و اخلاقی و راهنمایی‌های ارزشمند و دلسوزی‌های ایشان در انجام این پایان نامه سپاسگزارم.

همچنین راهنمایی‌ها و نکته‌سنجی‌های خردمندانانه اساتید بزرگوارم جناب آقای دکتر مرزوقی و سرکار خانم دکتر فولادچنگ را که پیوسته راهگشایم بوده است را ارج می‌نهم. از اساتید گرامیم جناب آقای دکتر ساکتی و جناب آقای دکتر خادمی و شادروان دکتر مسعودی به خاطر آنچه که در دوران تحصیلم از آنان آموختم سپاسگزارم.

در نهایت لازم می‌دانم از پشتیبانی و حمایت‌های خانواده‌ام خصوصاً پدر و مادر عزیزم در طی تمام دوران تحصیلم و از همراهی تمامی دوستان عزیزم تشکر و قدردانی نمایم.

بهر روزی و موفقیت آنان و همه کسانی که همواره از لطف و مهربانی‌شان برخوردار بوده‌ام را از خدای بزرگ خواهانم.

چکیده

بررسی و مقایسه سبک های تصمیم گیری و کارایی مدیران دانشگاه شیراز و علوم پزشکی

به وسیله ی:

راضیه شیرین حصار

پویایی نظام دانشگاه به منظور تحقق اهداف آموزش عالی، مستلزم پدید آوردن فضای سازمانی و مناسب و مطلوب، ایجاد روحیه اعتقاد، مسئولیت پذیری و مشارکت همگانی مدیران در اداره امور دانشگاه است تا در این راستا با استفاده بهینه از منابع انسانی، مالی و مادی در جهت کارایی و بهره‌وری بیشتر سازمان قدم گذارند.

هدف این پژوهش "بررسی و مقایسه سبک‌های تصمیم‌گیری و کارایی مدیران دانشگاه شیراز و علوم پزشکی شیراز" می‌باشد. گروه مورد بررسی، رؤسای دو دانشگاه، رؤسای دانشکده‌ها و بخشهای دو دانشگاه ($N=102$ نفر از دانشگاه شیراز و 43 نفر از دانشگاه علوم پزشکی) بودند.

ابزار مورد استفاده، دو پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری (ادیبی، 1378) و کارایی (جهانی، 1372) بودند که برای جمع‌آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گرفت، سپس به منظور تحلیل داده‌ها و با توجه به سوالات تحقیق از آزمون Z, t فیشر و ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شده است و یافته‌ها نشان داد که بین سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه شیراز و علوم پزشکی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد و همچنین بین میزان کارایی مدیران هر دو دانشگاه نیز تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. بین سبک تصمیم‌گیری آمرانه و میزان کارایی مدیران رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. بین سبک تصمیم‌گیری مشارکتی و میزان کارایی مدیران رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و کارایی مدیرانی که از سبک تصمیم‌گیری مشارکتی استفاده می‌کنند از کارایی مدیران دارای سبک تصمیم‌گیری آمرانه بیشتر است.

کلید واژه‌ها: تصمیم‌گیری، سبک‌های تصمیم‌گیری، کارایی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
..... فصل اول : کلیات	
۲	۱-۱ مقدمه
۴	۲-۱ بیان مساله
۵	۳-۱ ضرورت و اهمیت پژوهش
۶	۴-۱ اهداف پژوهش
..... فصل دوم:پیشینه پژوهش	
۹	۲- مقدمه
۹	۱-۲ تصمیم گیری
۱۳	۲-۲ عوامل موثر بر تصمیمگیری
۱۴	۳-۲ مراحل فرایند تصمیم گیری
۱۵	۴-۲ مبانی و فنون انتخاب گزینه ها در تصمیم گیری
۱۷	۵-۲ شرایط تصمیم گیری
۱۹	۶-۲ طبقه بندی نظریه های تصمیم گیری
۳۰	۷-۲ الگوهای تصمیم گیری
۴۶	۸-۲ کارایی
۴۷	۹-۲ وجوه مشترک و افتراق مفاهیم بهره وری، کارایی و اثر بخشی
۴۷	۱-۹-۲ بهره وری،
۴۸	۲-۹-۲ اثر بخشی
۴۹	۳-۹-۲ کارایی
۵۰	۱۰-۲ مفهوم کارایی
۵۷	۱۱-۲ عوامل موثر در اغفزایش و کاهش کارایی

۱۲-۲- مروری بر پژوهش های داخلی پیرامون تصمیم گیری	۵۸
۱۳-۲- مروری بر پژوهش های خارجی پیرامون تصمیم گیری	۶۳
۱۴-۲- مروری بر پژوهش های داخلی پیرامون کارایی	۶۶
۱۵-۲- مروری بر پژوهش های خارجی پیرامون کارایی	۶۹
۱۶-۲- نتیجه گیری از پژوهش ها	۷۱
۱۷-۲- سوالات پژوهش	۷۱
۱۸-۲- تعاریف مفهومی اصطلاحات	۷۲

فصل سوم: روش پژوهش

۳- مقدمه	۷۵
۱-۳- روش پژوهش	۷۵
۲-۳- جامعه آماری	۷۵
۳-۳- روشهای آماری	۷۶
۴-۳- تعاریف عملیاتی اصطلاحات	۷۶
۵-۳- ابزار اندازه گیری	۷۷
۶-۳- جمع آوری اطلاعات	۷۸

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۴- نتایج	۷۹
۱-۴- نتایج توصیفی	۸۰
۲-۴- نتایج تحقیق	۸۰

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۵- بحث و نتیجه گیری	۹۰
۱-۵- بررسی نتایج	۹۱
۲-۵- پیشنهادات	۹۴
۳-۵- محدودیت های پژوهش	۹۶
منابع	۹۷

پیوست‌ها ۱۰۶

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۱۸	جدول (۱-۲) نظریه های تصمیم گیری
۳۰	جدول (۲-۲) الگوهای تصمیم گیری فردی، گروهی، سازمانی
۷۶	جدول (۱-۳) جامعه آماری
۸۰	جدول (۱-۴) فراوانی سبک های تصمیم گیری مدیران
۸۱	جدول (۲-۴) فراوانی سبک های تصمیم گیری مدیران براساس جنسیت
۸۱	جدول (۳-۴) نمرات مدیران در مقیاس کارایی
۸۲	جدول (۴-۴) نتایج آزمون t برای مقایسه سبک تصمیم گیری آمرانه
۸۲	جدول (۵-۴) نتایج آزمون t برای مقایسه سبک تصمیم گیری مشارکتی
۸۳	جدول (۶-۴) نتایج آزمون t برای مقایسه میزان کارایی مدیران
۸۳	جدول (۷-۴) نتایج آزمون t برای مقایسه میزان کارایی سبک های تصمیم گیری
۸۴	جدول (۸-۴) نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه بین سبک آمرانه و کارایی
۸۴	جدول (۹-۴) نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه بین سبک مشارکتی و کارایی
۸۵	جدول (۱۰-۴) نتایج آزمون t برای مقایسه کارایی سبک های تصمیم گیری
۸۵	جدول (۱۱-۴) نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه بین سبک آمرانه
۸۶	جدول (۱۲-۴) نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه بین سبک مشارکتی و کارایی
۸۶	جدول (۱۳-۴) نتایج رگرسیون برای پیش بینی کارایی توسط سبک مشارکتی
۸۷	جدول (۱۴-۴) نتایج رگرسیون برای پیش بینی کارایی توسط سبک آمرانه
۸۷	جدول (۱۵-۴) نتایج رگرسیون برای پیش بینی کارایی توسط سبک مشارکتی
۸۸	جدول (۱۶-۴) نتایج رگرسیون برای پیش بینی کارایی توسط سبک آمرانه
۸۸	جدول (۱۷-۴) نتایج رگرسیون برای پیش بینی کارایی توسط سبک مشارکتی
۸۹	جدول (۱۸-۴) نتایج رگرسیون برای پیش بینی کارایی توسط سبک آمرانه

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۱۵	نمودار شماره (۱) مراحل فرایند تصمیم‌گیری
۱۶	نمودار شماره (۲) مبنای انتخاب یک راه حل از بین چند راه حل
۲۶	نمودار شماره (۳) انواع مساله و تصمیم‌گیری از نظر مکی و گراس
۴۰	نمودار شماره (۴) مراحل انتخاب در الگوی کارنگی
۴۴	نمودار شماره (۵) الگوی تصمیم‌گیری وروم و یتون
۵۵	نمودار شماره (۶) روابط بین عوامل روحیه و کار

فصل اول کلیات

۱-۱- مقدمه

گسترش پهنه علوم و فن آوری در زمینه‌های مختلف موجبات پیشرفت و ایجاد تحولات وسیعی در قرن حاضر را فراهم ساخته و مدیریت، یکی از ره‌آورد‌های این روند پیشرفت در دنیای امروزی است، ظهور این دیدگاه جهانی که برای هدایت صحیح و بهینه امور سازمان و جلوگیری از به هدر رفتن انرژی و سرمایه سازمانی نیاز به مدیریت به صورت کارآمد و مؤثر می‌باشد زمینه را برای طراحی و تدوین دیدگاهها و نگرش‌های متنوعی از سوی متخصصان مدیریت و انجام پژوهش‌های متعدد فراهم ساخت.

امروزه، مدیریت یکی از مهم‌ترین علوم عصر جدید محسوب می‌گردد و روز به روز بر اهمیت آن افزوده می‌شود. به طور کلی مدیریت به موازات بزرگتر شدن و محدود شدن منابع مالی و مادی سازمانها اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. مدیریت آموزشی یکی از جدیدترین شاخه‌های علمی- پژوهشی مدیریت است (شیرازی، ۱۳۷۳).

مدیریت آموزشی به عنوان رشته تخصصی در قرن بیستم و در پی توسعه نظام‌های نوین آموزش و پرورش در جهان و اهمیت یافتن مدیریت آنها پدید آمد، با توسعه آموزش و پرورش عمومی، تأسیس مدارس و سازمان‌های آموزشی بزرگ و متعدد، گوناگون شدن برنامه‌های آموزشی، پیچیده شدن موضوع آموزش و پرورش و تخصصی شدن، ضرورت و اهمیت سازماندهی و مدیریت فعالیت‌های آموزش و پرورش به تدریج در همه کشورها آشکار شد و نقش مدیران به عنوان افرادی که هدایت کننده فعالیت‌های آموزشی هستند، بسیار برجسته گردید.

تصمیم‌گیری^۱ در زمره مسئولیت اصلی مدیران است و فرایندی است که نه تنها منتهی به اتخاذ تصمیم بلکه منتهی به اجرا نیز می‌شود، تا زمانی که تصمیم‌گیری به عمل تبدیل نشده است، جز تصورات چیزی نیست (میسکل و هوی،^۲ ۱۹۹۱).

اهمیت تصمیم‌گیری در اداره سازمانها برکسی پوشیده نیست که سازمان را "شبکه تصمیم" و مدیریت را "عمل تصمیم‌گیری" نامیده اند. امروزه تصمیم‌های مدیریتی صرفاً

1- Decision making

2- Hoy & Miskel

3- Daft

نمی‌توانند به نبوغ و قضاوت شخصی افراد متکی باشند، بلکه باید بر پایه بررسی‌های علمی، آمار و اطلاعات تردیدناپذیر استوار شوند (فیضی و مقدسی، ۱۳۸۲).

شناخت فرایند تصمیم‌گیری برای مدیران دانشگاه‌ها امری حیاتی است، زیرا که دانشگاه همانند همه سازمان‌های رسمی دیگر اساساً یک ساختار تصمیم‌گیری است و جوهره تمامی فعالیت‌های مدیریت تصمیم‌گیری است و از اجزای جدایی‌ناپذیر آن به شمار می‌رود.

بسیاری از صاحب‌نظران سازمان و مدیریت، تصمیم‌گیری را جوهر مدیریت دانسته‌اند (الوانی، ۱۳۸۲) و موفقیت و شکست بسیاری از سازمانها را در گرو تصمیم‌گیری مدیران آنها قلمداد کرده‌اند (دفت^۱، ۱۳۸۵). به طور کلی از جمله تعاریف موجود درباره تصمیم‌گیری عبارت است از فراگرد تشخیص، گزینش شیوه عمل خاص برای حل یک مسأله یا مشکل (استونر و همکاران^۲، ۱۹۹۵). گریفیث^۳ تصمیم‌گیری را قلب سازمان تعریف کرده و معتقد است که کارکردهای مدیریت را می‌توان بر حسب فراگرد تصمیم‌گیری توضیح داد (علاقه بند، ۱۳۸۱). نقش و اهمیت این کارکرد در میزان کارایی سازمان به حدی است که برخی از صاحب‌نظران چون "هربرت سایمون"^۴ معتقد است که تصمیم‌گیری جوهره مدیریت بوده و آینه تمام‌نمای توانایی و قابلیت‌های مدیر است و کانون اصلی مدیریت را تصمیم‌گیری تشکیل می‌دهد. انجام وظایفی چون برنامه‌ریزی، سازماندهی و کنترل در واقع کاری جز تصمیم‌گیری درباره چگونگی روش انجام فعالیت نیست (تسلیمی، صفری و سید دانش، ۱۳۸۲).

ریشه‌یابی موفقیت و عدم موفقیت سازمانها به تصمیمات اتخاذ شده مدیران سازمان منتهی می‌شود. از این روست که نیومن^۵ کیفیت مدیریت را تابع کیفیت تصمیم‌گیری می‌داند و مدعی است که تصمیم‌گیری به تنهایی مهم‌ترین نقش مدیر است، زیرا کیفیت طرح برنامه‌ها و کارایی سازمان همگی تابع تصمیماتی است که مدیر اتخاذ می‌کند (نجف‌آقایی، ۱۳۸۱).

اصولاً مدل‌های تصمیم‌گیری مختلفی توسط صاحب‌نظران معرفی شده است که از آن جمله می‌توان به مدل:

تصمیم‌گیری کلاسیک (استراتژی حد مطلوب^۶)، مدل اداری (استراتژی رضایت بخش)،

-
- 1- Stoner etal
  - 2- Griffeth
  - 3- Simon
  - 4- Newman
  - 5- Optimizing Strategy
  - 6- Satisfying Strategy

مدل افزایشی^۱ (استراتژی برای مقایسه‌های محدود و متوالی) و همین طور مدل عقلانی^۲ و هنجاری^۳ هربرت سایمون و مدل تصمیم‌گیری وروم^۴ و یتون^۵ اشاره کرد.

یتون در سال ۱۹۷۳ الگویی را ایجاد کرد که به مدیران در تعیین میزان دخالت گروه در فرایند تصمیم‌گیری کمک می‌کرد، بعدها این الگو توسط وروم و آرتور جاگو^۶ توسعه یافت و در آن سبک‌های تصمیم‌گیری خاصی که باید در شرایط گوناگون مؤثر واقع شوند، توضیح داده شد.

این الگو سه سبک یا روش را مد نظر قرار می‌دهد که شامل سبک آمرانه^۷، سبک مشارکتی و سبک مشورتی می‌باشد. آنچه که در این پژوهش مورد توجه قرار می‌گیرد، بررسی میزان کارایی سبک‌های مختلف تصمیم‌گیری با استفاده از دو سبک آمرانه و مشارکتی، مدل وروم و یتون می‌باشد.

بنابراین هدف کلی از این پژوهش بررسی ارتباط بین سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران و میزان کارایی^۸ آنان بوده و از این جهت دارای اهمیت است که مدیران با تصمیم‌گیری‌های خود بتوانند با استفاده مناسب از منابع سازمان، رضایت شغلی و تقویت روحیه کارکنان و افزایش کارایی را فراهم آورند.

۱-۲- بیان مسأله

امروزه انسان بیش از هر زمان دیگری با سازمان‌های بزرگ و پیچیده در ارتباط است و احتمالاً در آینده نه تنها این سازمان‌ها پا بر جا خواهند بود بلکه حوزه‌های وسیعتری از زندگی انسان را در بر خواهند داشت. سازمانها و نهادهای اجتماعی با نظام باز، متشکل از درون‌داد، فرایند، برون‌داد و بازخورد می‌باشند که دائماً با محیط خود در تعامل هستند و از خرده نظام‌هایی چون مدیریت و رهبری تشکیل یافته‌اند. به وجود آوردن سازمان‌های کارآمد، نیازمند رهبری کارآمد و مدیریت خوب می‌باشد میزان کارایی سازمانها در گروه نحوه مدیریت و کارکرد مدیران سازمانهاست.

در این میان یکی از مسائل مهم در خصوص مدیران، سبک تصمیم‌گیری آنان است

- 1- Incremental Model
- 2- Rational Model
- 3- Normative Model
- 4- Vroom
- 5- Yetton
- 6- Jago
- 7- Autocratic Decision making
- 8- Efficiency

که می‌تواند به حل مسائل سازمانی کمک کند. اگر مدیران آموزشی یک جامعه دارای قدرت تصمیم‌گیری بالایی باشند و بتوانند تصمیمات مناسبی اتخاذ کنند، بدون تردید نظام آموزشی و سایر بخش‌های اجتماع نیز از کارایی و اعتبار بالایی برخوردار خواهند بود. بخش مهمی از وقت و کار مدیران صرف حل مشکل می‌شود. وظایف اساسی برنامه‌ریزی، سازماندهی، رهبری و کنترل، مستلزم تصمیم‌گیری است. مدیران در همه رده‌های سازمانی، برای اقدام تازه و حل مشکل، تصمیم می‌گیرند و تصمیم خود را به مرحله عمل می‌سپارند. هر تصمیمی، چهارچوب فعالیت سایر کارکنان سازمان را مشخص می‌سازد، بنابراین تصمیم‌گیری فعالیتی حساس و با اهمیت است (علاقه بند، ۱۳۸۱). در این میان تصمیم‌گیری در سازمانهای آموزشی به ویژه دانشگاه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، زیرا دانشگاه نقش عمده‌ای در تحقق هدفهای جامعه بر عهده دارد و هم چنین تربیت نیروی انسانی صحیح و متناسب با نیازهای یک کشور به سبک تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه وابسته است، لذا ایفای وظایف آنها به نحوی که باعث کارایی بخش‌های مختلف دانشگاه شود زمانی قابل تصور است که مدیران بتوانند تصمیمات درست و منطقی اتخاذ نمایند، چنانچه تصمیمات درست، اتخاذ نشوند زیان‌های جبران‌ناپذیری برای افراد جامعه به بار می‌آورد.

یکی از ملاک‌های اتخاذ سبک‌های تصمیم‌گیری وجود صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای می‌باشد که دانشگاهها، مراکز آموزش عالی به عنوان سازمانهای حرفه‌ای حائز چنین شرایطی هستند. علاوه بر این با توجه به نظر پیتر دراگر^۱ که کارایی را یکی از شاخص‌های مدیریت می‌داند (استونر و فریمن^۲، ۱۳۷۵) در این پژوهش میزان کارایی مدیران دانشگاه براساس دستیابی به هدفها با به کارگیری کمترین منابع (کنتز و همکاران، ۱۳۷۲) مورد بررسی قرار می‌گیرد و بنابراین این سؤال مطرح می‌شود که آیا بین سبک‌های تصمیم‌گیری و میزان کارایی مدیران دانشگاه شیراز و علوم پزشکی تفاوت معنی‌داری وجود دارد؟

۱-۳- ضرورت و اهمیت پژوهش

اهمیت نقش مدیریت در پیشبرد اهداف آموزش همواره مورد توجه صاحب نظران آموزش بوده است. فقدان مدیریت، استعدادهای موجود در نظام مزبور، روحیه جدیدیت و اشتیاق را از بین می‌برد و موجب بی‌هدفی و سردرگمی در مراکز آموزشی می‌شود از سوی دیگر

1- Peter Druker

2- Stoner & Freeman

مدیریت صحیح باعث می‌گردد که تواناییهای نیروی انسانی موجود در سازمانهای آموزشی ارتقا یابد و به منصفه ظهور برسد.

رشد و توسعه نظام‌های آموزشی یکی از وجوه مشخص عصر ماست. این امر به ویژه در چند دهه اخیر در کشورهای جهان سوم به مسأله مهمی مبدل شده است و در این راستا، سازمان‌های آموزشی به علت گستردگی و منحصر به فرد بودن و اهمیت آن در توسعه و رشد همه جانبه فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جامعه از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردارند (علاقه بند، ۱۳۸۱).

رشد و گسترش همه جانبه دانشگاه‌ها و ارتباط متقابل آن با همه نهادها و سازمان‌های اجتماعی، اقتصادی-سیاسی و فرهنگی و هم چنین اختصاص منابع عظیمی از نیروی انسانی، مالی و مادی، باعث شد که کشورهای مختلف جهان دریابند که سازمانهای آموزش و پرورش همانند دیگر سازمان‌های جامعه نیاز به مدیریت سنجیده و هوشمند دارند تا با اتخاذ تصمیمات مؤثر و کارآمد زمینه دستیابی دانشگاه‌ها را به اهدافشان فراهم سازند.

در دنیای پیچیده امروز کارآمدی و بقای این قدرت منوط به داشتن توانی فراتر از اقتدار قانونی، یعنی دانش است، دانشی که بر اساس آن می‌توان بر تغییرات و مشکلات ناشی از آن‌ها فائق آمد و با درک موقعیت‌های مختلف بتوان تصمیمات کارآمدی را اتخاذ کرد. بنابراین مدیریت در دستگاه آموزش و پرورش از سطح مدرسه تا وزارتخانه نقش حیاتی و حساسی در پیشبرد و تحقق اهداف آموزش و پرورش دارد و هیچ نظام آموزشی نمی‌تواند بدون داشتن مدیران شایسته و دلسوز که دارای ویژگی‌ها، توانائی‌ها و مهارت‌های خاص باشند و همه عوامل لازم و مؤثر در تربیت انسانها و اداره سازمان آموزشی را بشناسند و بدانند که چگونه با آنها کار کنند، به اهداف خود برسند (میر کمالی، ۱۳۷۸).

پیشینه موضوع حاکی از جدید بودن آن دارد، لذا اهمیت انجام این پژوهش در عرصه دانشگاهی امروز محسوس می‌باشد، بدین ترتیب پژوهش در این زمینه در بستر فرهنگی-اجتماعی کشور ما لازم است. از این رو در این پژوهش به دنبال شناسائی سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه‌های شیراز و علوم پزشکی و مقایسه این سبک‌ها و میزان کارایی آنها هستیم.

۱-۴- اهداف پژوهش

هدف کلی :

بررسی و مقایسه سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه‌های شیراز و علوم پزشکی شیراز و رابطه آن با میزان کارایی آنها است.

اهداف جزئی پژوهش عبارتند از :

- ۱- مقایسه سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه شیراز و دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
- ۲- مقایسه میزان کارایی مدیران دانشگاه شیراز و دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
- ۳- بررسی رابطه بین سبک‌های تصمیم‌گیری و میزان کارایی مدیران دانشگاه شیراز.
- ۳-۱- بررسی رابطه بین سبک تصمیم‌گیری آمرانه مدیران دانشگاه شیراز با میزان کارایی مدیران.
- ۳-۲- بررسی رابطه بین سبک تصمیم‌گیری مشارکتی مدیران دانشگاه شیراز با میزان کارایی مدیران.
- ۴- بررسی رابطه بین سبک‌های تصمیم‌گیری و کارایی مدیران دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
- ۴-۱- بررسی رابطه بین سبک تصمیم‌گیری آمرانه مدیران دانشگاه علوم پزشکی شیراز با میزان کارایی مدیران.
- ۴-۲- بررسی رابطه بین سبک تصمیم‌گیری مشارکتی مدیران دانشگاه علوم پزشکی با میزان کارایی مدیران.
- ۵- تعیین میزان پیش‌بینی کارایی مدیران توسط سبک‌های تصمیم‌گیری .
- ۵-۱- تعیین میزان پیش‌بینی کارایی مدیران دانشگاه شیراز با استفاده از سبک‌های تصمیم‌گیریشان .
- ۵-۲- تعیین میزان پیش‌بینی کارایی مدیران دانشگاه علوم پزشکی شیراز با استفاده از سبک‌های تصمیم‌گیریشان .

فصل دوم

پیشینه پژوهش

۲- مقدمه

در این عصر تقریباً همه امور و کارهای جامعه به وسیله سازمانها صورت می‌گیرد، گردش کار سازمانها به فعالیت فردی و همکاری گروهی مردم وابسته است، مردم از طریق سازمانها کارها را مؤثرتر انجام می‌دهند، و چگونگی عملکرد آنها، کیفیت فعالیت‌های سازمانها و در نتیجه، چگونگی انجام امور و کارهای جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. مدیران به عنوان گردانندگان اصلی سازمانها، نقش مهمی در بهسازی فعالیت‌های سازمانی ایفا می‌کنند (علاقه بند، ۱۳۸۱).

اگر مدیران وظایف خود را به نحو عالی انجام دهند عملکرد سازمان نیز بهبود می‌یابد و بهبود عملکرد سازمانها در یک جامعه و عملکرد توأم با کارایی و اثربخشی آنها موفقیت نظام حاکم بر آن را در بخش‌های گوناگون اقتصادی-سیاسی و فرهنگی جدید به دنبال خواهد داشت.

همچنین تصمیم‌گیری در سازمان‌های آموزشی، به خصوص دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تأثیر عمیقی، حتی پس از گذشت سالها بر روی سایر بخش‌های فرهنگی، اقتصادی، اداری و سیاسی جامعه دارد. بدین لحاظ تصمیم یا تصمیمات یک مدیر در این جامعه آموزشی می‌تواند با یک روند سلسله وار دیر یا زود سرنوشت نهادهای دیگر جامعه را دستخوش تغییر (مطلوب یا نا مطلوب) نماید (میر کمالی، ۱۳۷۳).

۲-۱- تصمیم‌گیری

امروزه دنیای مدیریت با انبوهی از واژه‌های مرتبط با تصمیم‌گیری مواجه است. تصمیم‌گیری در محیط پیچیده و ناپایدار یکی از مسائل مهم در مدیریت نوین به شمار می‌رود، در این مورد تصمیم‌گیرنده در زمینه‌های متفاوت تحت تأثیر معیارهای مختلفی از محیط داخلی و خارجی است که سازمان از آن متأثر است. کارشناسان ستادی، معاونان و مشاوران همه در تلاش اند تا مدیران را در جهت تصمیم‌گیری صحیح کمک کنند.